

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

julkaisuvapaa 27.11.2018 klo 12.00

Muinais-DNA paljastaa: saamelaisissa ja suomalaisissa on samaa siperialaista perimää

Tuore tutkimus osoittaa, että Suomeen on virrannut runsaasti geeniperimää Siperiasta saakka. Perimältään saamelaisten kaltaista väestöä on vielä rautakaudella asunut Suomessa huomattavasti nykyistä etelämpänä.

Ensimmäinen tutkimus Suomen muinaisten asukkaiden DNA:sta on julkaistu. Tulokset osoittavat, että Suomeen on virrannut runsaasti geeniperimää Siperiasta asti.

Siperialaista geeniaainesta nähdään Kuolan niemimaan asukkaissa noin 4 000 vuoden takaa, ja myöhemmin sitä on levinnyt myös Suomeen. Tutkimus vahvistaa lisäksi, että geneettisesti saamelaisten kaltaista väestöä on vielä rautakaudella asunut Suomessa huomattavasti nykyistä etelämpänä.

Tutkimuksessa vertailut geneettiset näytteet ovat peräisin ihmisluista: 3 500 vuotta vanhasta hautapaikasta Kuolan niemimaalta ja 1 500 vuotta vanhasta Etelä-Pohjanmaalta löydetystä Levänluhdan vesikalmistosta. Kaikista näytteistä löytyy samaa siperialaista perimää.

Siperialainen alkuperä näkyy nykyäänkin

Muinais-DNA:ta on verrattu myös nykyväestöihin. Saamelaisissa, suomalaisissa ja muissa uralilaisen kieliperheen väestöissä siperialainen alkuperä on yhä näkyvissä.

– Se on tosin sekoittunut muuhun eurooppalaiseen perimään. Tämän päivän saamelaiset edustavat siperialaista perimää vahvemmin kuin yksikään toinen väestö Euroopassa. Kaikista nykyisistä kansoista muinaista siperialaista perimää on eniten Pohjois-Siperiassa elävillä Nganasan-väestön edustajilla, sanoo SUGRIGE-hankkeen johtaja **Päivi Onkamo** Helsingin ja Turun yliopistoista.

Tulosten perusteella voidaan olettaa, että muinaisen Siperian väestön ja Suomessa eläneiden pronssi- ja rautakautisten yhteisöjen elintavoilla, kielillä ja kulttuurilla on saattanut pitkästä välimatkasta huolimatta olla runsaasti tekemistä toistensa kanssa. Osa väestöstä on voinut liikkua laajalti kauppaa käyden ja vaihdellen asutuksiaan vuodenaikojen mukaan.

Levänluhdan kalmistoon haudatut muistuttavat eniten saamelaisia

Tutkimuksessa pystyttiin selvittämään koko perimä eli genomi yhdentoista ihmisyksilön luista. Kuolan niemimaalta saatiin kuuden henkilön luut 3 500 vuotta vanhasta hautauksesta ja kahden henkilön luut 1700–1800-luvun hautapaikasta. Levänluhdan kalmistosta Etelä-Pohjanmaalta koko genomien selvittäminen onnistui kolmesta henkilöstä.

Levänluhdan kalmisto on yksi Suomen vanhimmista kalmistoista, joissa ihmisluita on säilynyt. Vainajat haudattiin paikalla sijainneeseen lampeen, mikä selittää luiden hyvän säilymisen.

Tutkimus osoittaa levänluhtalaisten olleen läheisempää sukua tämän päivän saamelaisille kuin suomalaisille.

– Geneettisesti saamelaistyyppinen väestö on siis asuttanut aikoinaan eteläisempää Suomea kuin nykyväestöjen asutuksesta voisi päätellä, tutkija **Kerttu Majander** Helsingin yliopistosta ja saksalaisesta Max Planck -instituutista kertoo.

– Levänluhdan alueen paikkojen nimistössä on myöskin vastikään julkaistussa tutkimuksessa havaittu saamelaisia vaikutteita, täydentää Levänluhta-projektin johtaja **Anna Wessman** Helsingin yliopistosta.

Tutkimuksen tulokset on julkaistu Nature Communications -online-lehdessä. Tutkimus on toteutettu Helsingin ja Turun yliopiston suomalais-ugrilainen muinaisgenomi- (SUGRIGE) -projektin (<https://bit.ly/2S6lYzG>), Levänluhta-projektin (<https://bit.ly/2FEjjgk>) sekä ihmisen esihistorian tutkimukseen keskittyvän saksalaisen Max Planck -instituutin (<http://www.shh.mpg.de/en>) yhteistyönä.

Lisätietoja aihepiireittäin:

Muinais-DNA, populaatiogenetiikka,

Suomalais-ugrilainen muinaisgenomi (SUGRIGE) -projekti:

Tutkija Kerttu Majander, Helsingin yliopisto & Max Planck Institute for the Science of Human History, puh. +49 176 9852 3868, majander@shh.mpg.de

SUGRIGE-hankkeen johtaja, professori Päivi Onkamo, Turun yliopisto ja Helsingin yliopisto, puh. 02941 59111, paivi.onkamo@utu.fi

Levänluhta:

Arkeologinen konteksti: Levänluhta-projektin johtaja, FT Anna Wessman, Helsingin yliopiston Kulttuurien osasto, puh. 050 329 8436, anna.wessman@helsinki.fi

Levänluhta-projektin DNA-tutkimus, professori Antti Sajantila, Helsingin yliopisto, puh. 0400 605 205, antti.sajantila@helsinki.fi